

รูปแบบการเสริมพลังอำนาจของเยาวชนเพื่อการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว
มรดกโลกทางวัฒนธรรม :

กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา

YOUTH EMPOWERMENT MODEL TOWARDS THE CONSERVATION
OF CULTURAL WORLD HERITAGE TOURISM SITE:
A CASE STUDY OF AYUTTHAYA HISTORICAL PARK

กมลวรรณ วรรณนัง^{1*} สายันต์ ขันธนิยม² และ ศุภฤกษ์ โพธิ์ศรี³

Kamonwan Wanthanang¹, Sayun Khuntaniyom² and Supphalerk Phosree³

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา พระนครศรีอยุธยา ประเทศไทย^{1*}

โรงเรียนอยุธยาอนุสรณ์ พระนครศรีอยุธยา ประเทศไทย²

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พระนครศรีอยุธยา ประเทศไทย³

Faculty of Humanities and Social Sciences, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University,

Phranakhon Si Ayutthaya, Thailand^{1*}

Ayutthaya Nusorn School, Phranakhon Si Ayutthaya, Thailand²

Office for Cultural of Phranakhon Si Ayutthaya, Phranakhon Si Ayutthaya, Thailand³

Email: duean_2520@hotmail.com^{1*}

Received: 2018-08-22

Revised: 2018-11-16

Accepted: 2018-12-12

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบการเสริมพลังอำนาจของเยาวชนเพื่อการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างพลังอำนาจของเยาวชน และ 3) พัฒนารูปแบบการเสริมพลังอำนาจของเยาวชนกลุ่มตัวอย่าง คือ เยาวชนที่ในสถาบันการศึกษาเขตอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา จำนวน 380 คน และผู้นำเยาวชน ตัวแทนจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 40 คน การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์

การถดถอยพหุคูณ และวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า 1) องค์ประกอบการเสริมพลังอำนาจ ได้แก่ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง การให้อิสระทางความคิด การสร้างความเป็นหุ้นส่วน และการมีส่วนร่วม 2) แรงจูงใจ การสนับสนุนทางสังคม และความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์อธิบายการผันแปรการเสริมพลังอำนาจของเยาวชนฯ ได้ร้อยละ 36.7 และ 3) รูปแบบการเสริมพลังอำนาจ ได้แก่ สถานศึกษามีแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการเรื่องการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมในรายวิชาต่าง ๆ และการมีคณะกรรมการเยาวชนของจังหวัดในการดำเนินการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรม

คำสำคัญ: รูปแบบการเสริมพลังอำนาจ การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรม อุทยาน ประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา

ABSTRACT

The research aimed to 1) analyze and synthesize the key elements for the youth empowerment to conserve cultural world heritage tourism site, 2) study the factors influential to the youth empowerment and 3) develop the youth empowerment model to conserve cultural world heritage tourism site. The samples were the 380 students from educational organizations within Ayutthaya historical park area including 40 youth leaders, the representatives from governmental organizations and education personnel. The statistics used in this research for data analysis were percentage, average value, standard deviation, multiple regression analysis, and content analysis. It was found that 1) four key elements for youth empowerment include self-esteem, freedom of thought, partnership, and participation, 2) motivations, social support and knowledge on cultural world heritage tourism site showed the variation of youth empowerment towards the conservation of cultural world heritage tourism site accounting for 36.7 percent, and 3) the model of youth empowerment was as follows: educational institutions had created learning management plans by integrating topics of cultural world heritage tourism site into several academic courses, and the provincial youth committee to conduct conservation of cultural World Heritage sites.

Keywords: youth empowerment model, the conservation of cultural world heritage tourism site, Ayutthaya historical park

บทนำ

กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีเก่าของไทย ถึง 417 ปี ตั้งแต่ พ.ศ.1893 – 2310 กรุงศรีอยุธยา มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านการปกครอง กฎหมาย การศาล ระบบสังคม การศาสนา ประเพณีวัฒนธรรม สถาปัตยกรรม ประติมากรรม จิตรกรรม ประณีตศิลป์ ภาษาวรรณกรรม และ นาฏดุริยางค์ ศิลปะ วิทยาการทุกแขนงที่คนไทย ในอาณาจักรอยุธยาสั่งสมไว้นั้นเป็นอารยธรรม ที่กรุงธนบุรีและกรุงรัตนโกสินทร์ยึดถือเป็น แบบแผน สืบทอดและพัฒนา เป็นอารยธรรม ตามยุคสมัย หลายอย่างยังคงใช้สืบทอดมา ตราบจนทุกวันนี้ (The Fine Arts Department, 2018)

กรุงศรีอยุธยาเป็น หลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ ที่แสดงความเป็นมาของประเทศ และความภาคภูมิใจของคนในชาติ ทำให้ กรมศิลปากรได้ดำเนินการอนุรักษ์โบราณสถาน เมืองพระนครศรีอยุธยาภายใต้ชื่อโครงการ อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา เมื่อ พ.ศ. 2525 และต่อมาใน พ.ศ.2534 อุทยาน ประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาได้รับการ ยกย่องให้เป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรมในนาม นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา เนื่องจาก มีองค์ประกอบหลายด้านที่แสดงถึงศิลป วัฒนธรรมวิถีชีวิตชุมชนซึ่งแสดงออกมาในรูป โบราณสถานโบราณวัตถุ อุทยานประวัติศาสตร์ พระนครศรีอยุธยา จัดเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่ควรรักษาไว้เนื่องจากเป็นสิ่งที่บรรพบุรุษ ของชนชาตินั้น ๆ ได้สร้างขึ้นและยังคงอยู่ถึง ปัจจุบัน ซึ่งมรดกทางวัฒนธรรมมีทั้งมรดกที่เป็น

วัตถุหรือสิ่งที่จับต้องได้และมรดกที่ไม่ใช่วัตถุ หรือจับต้องไม่ได้ โดยมรดกทางวัฒนธรรม มีคุณค่าที่แสดงถึงประวัติศาสตร์และรากเหง้า เป็นสิ่งที่คนรุ่นหลังลูกหลานควรที่อนุรักษ์หรือ อารมรดกนี้ให้สืบทอดไป (Takulthongjaroen, 2014)

การอนุรักษ์ หมายถึง การดูแล รักษา เพื่อให้องค์คุณค่าไว้ และให้หมายรวมถึงการ ป้องกัน การรักษา การสงวน การปฏิสังขรณ์และ การบูรณะด้วย (The Fine Arts Department, 1985) การอนุรักษ์เป็นการส่งเสริมให้ทุกคน เห็นคุณค่า ร่วมกันรักษามรดกโลกทางวัฒนธรรม ปรองดองให้ประชาชนและภาคเอกชน ตระหนัก ในความสำคัญของมรดกโลกทางวัฒนธรรมว่า เป็นเรื่องที่ต้องทุกคนต้องให้การรับผิดชอบร่วมกัน ในการส่งเสริมสนับสนุนและการถ่ายทอด โดยการนำความรู้เกี่ยวกับอนุรักษ์มรดกโลก ถ่ายทอดให้คนในสังคมได้รับรู้ เกิดความเข้าใจ ตระหนักในคุณค่า คุณประโยชน์และปฏิบัติ ได้อย่างเหมาะสม โดยผ่านสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และการจัดกิจกรรมทาง การอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรมต่าง ๆ

สำหรับแผนพัฒนาจังหวัด 4 ปี ของ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปี พ.ศ. 2557-2560 มีวิสัยทัศน์ที่ว่า “อยุธยาานครประวัติศาสตร์ น่าเที่ยว น่าอยู่ ก้าวสู่สากล” มีประเด็นยุทธศาสตร์ ที่สำคัญได้แก่ 1) พัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว และการบริการสู่มาตรฐานสากล 2) พัฒนา เมืองและชุมชนให้น่าอยู่ และ 3) พัฒนาภาค การผลิต ภาคการค้า และบริการเป็นมิตรกับ

สิ่งแวดล้อม เมื่อพิจารณาเห็นได้ว่าจังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้ความสำคัญต่อการท่องเที่ยวตามยุทธศาสตร์ที่ 1 ซึ่งมุ่งการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน ส่งเสริมการพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพด้านการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ และพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทางและเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานสากล

ทั้งนี้การขับเคลื่อนให้เกิดการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาได้อย่างยั่งยืน เยาวชนถือว่าเป็นกลุ่มหนึ่งที่มีความสำคัญ เพราะเยาวชนเป็นวัยที่กำลังได้รับการพัฒนาทั้งในด้านความรู้ ความคิดและประสบการณ์ การจะพัฒนาให้เยาวชนเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการอนุรักษ์ควรเริ่มพัฒนาตั้งแต่วัยเด็ก เพราะเยาวชนเป็นกำลังสำคัญในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลก การส่งเสริมให้เยาวชนทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ในด้านการอนุรักษ์อย่างต่อเนื่อง จะทำให้ได้รับการฝึกฝนหล่อหลอมให้เกิดความรู้ความเข้าใจและตระหนักต่อปัญหาการอนุรักษ์ที่เกิดขึ้น นำมาสู่การสำนึกที่ดี มีวิถีการดำรงชีวิตที่ใส่ใจดูแลรักษา และใช้ประโยชน์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมอย่างเป็นรูปธรรม

การปลูกฝังให้เยาวชนร่วมอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมควรมีการนำแนวคิดการเสริมพลังอำนาจมาประยุกต์ใช้ เนื่องจากกระบวนการเสริมพลังอำนาจเป็นกิจกรรมในการช่วยให้บุคคล

ได้เกิดการเรียนรู้จะทำให้บุคคลมีการพัฒนาความรู้ ความสามารถของตน และเมื่อการดำเนินการตามขั้นตอนของกระบวนการเสริมพลังอำนาจเสร็จสิ้นลง ความสำเร็จหรือการเรียนรู้ที่บุคคลได้รับจากการเข้าร่วมกระบวนการจะทำให้บุคคลค่อย ๆ เกิดความเชื่อมั่นหรือเห็นคุณค่าในตนเองมากขึ้นและเกิดการพัฒนาจิตสำนึกของตนในการทำประโยชน์หรือแก้ไขปัญหาอื่น ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ได้ด้วยตนเองต่อไป (Tongpanya, 2014)

การเสริมพลังอำนาจของเยาวชนจึงเป็นการดำเนินการในรูปแบบต่าง ๆ ที่พัฒนาให้เกิดศักยภาพหรือความสามารถของเยาวชนให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ นำไปสู่การมีจิตสำนึกในหน้าที่ร่วมกันจะต้องรับผิดชอบต่อส่วนรวม การเสริมสร้างอำนาจของเยาวชนเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้เยาวชนเกิดการแลกเปลี่ยนและเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านความคิด ความรู้สึกและการกระทำซึ่งมีความสอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์อนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรม เพราะจะก่อให้เกิดเยาวชนที่มีหัวใจอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ พร้อมที่เติบโตเป็นพลังสำคัญที่จะช่วยผลักดันและขับเคลื่อน ส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรมอย่างเป็นรูปธรรมในอนาคตอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

อย่างไรก็ตาม พบว่า ปัญหาสำคัญของการอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา คือสถานศึกษาและหน่วยงานภาครัฐในจังหวัด

พระนครศรีอยุธยาขาดการเสริมพลังอำนาจของเยาวชนเกี่ยวกับการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ รวมทั้งขาดการส่งเสริม สนับสนุนให้เยาวชนร่วมกันอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาอย่างเป็นรูปธรรม ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาการขาดการเสริมพลังอำนาจของเยาวชนต่อการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ จึงดำเนินการวิจัยเรื่อง รูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจของเยาวชนต่อการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรม: กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาที่หน่วยงานต่างๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ประกอบการเสริมพลังอำนาจของเยาวชนเพื่อการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรม: กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างพลังอำนาจของเยาวชนต่อการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรม: กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อพัฒนารูปแบบการเสริมพลังอำนาจของเยาวชนเพื่อการอนุรักษ์แหล่ง

ท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรม: กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งศึกษาองค์ประกอบการเสริมพลังอำนาจของเยาวชน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการให้การเสริมพลังอำนาจของเยาวชนฯ และรูปแบบการเสริมพลังอำนาจของเยาวชนเพื่อการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ

2. ขอบเขตด้านประชากร การวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากร คือ ผู้นำเยาวชน จำนวน 30 คน ตัวแทนหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 คน และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนจำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 40 คน และการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือ เยาวชนที่ศึกษาในสถาบันการศึกษาในเขตอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาจำนวน 29,206 คน

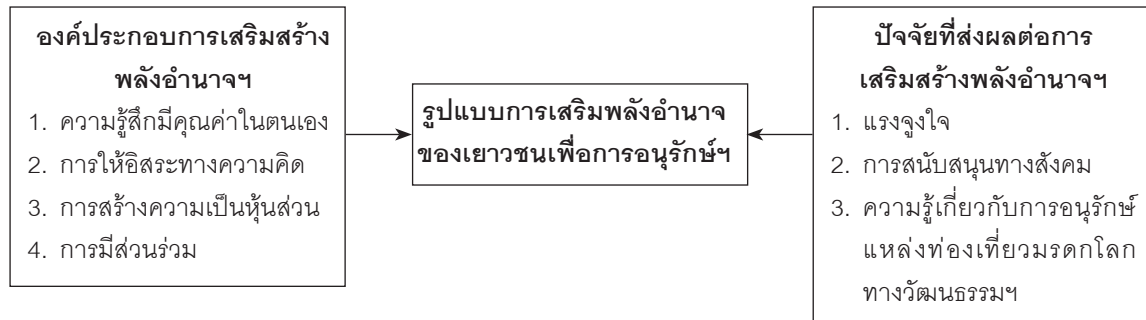
3. ขอบเขตด้านพื้นที่ ศึกษาเฉพาะอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา ศึกษาตั้งแต่เดือนตุลาคม 2560 – กรกฎาคม 2561

สมมติฐานการวิจัย

แรงจูงใจ การสนับสนุนทางสังคม และความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ ส่งผลต่อการเสริมสร้างพลังอำนาจของเยาวชนต่อการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากรคือ ผู้นำเยาวชน จำนวน 30 คน ตัวแทนหน่วยงานราชการ จำนวน 5 คน และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 40 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง การวิจัยเชิงปริมาณคือประชากร คือ เยาวชนที่ศึกษาในสถาบันการศึกษาในเขตอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา จำนวน 27,984 คน โดยเป็นสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 4 แห่ง สถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา จำนวน 2 แห่ง และสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา จำนวน 2 แห่ง กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 380 คน โดยการสุ่มแบบกลุ่มตามสัดส่วนของจำนวนนักเรียนของแต่ละสถานศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นแบบสัมภาษณ์กลุ่มแบบเจาะจง และ การสนทนากลุ่ม การวิจัยเชิงปริมาณเป็นแบบสอบถามเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างพลังอำนาจของเยาวชนต่อการอนุรักษ์

แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา มี 5 ตอน ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐาน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างพลังอำนาจของเยาวชนต่อการอนุรักษ์ฯ ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ สภาพการเสริมสร้างพลังอำนาจของเยาวชนต่อการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ และรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างพลังอำนาจของเยาวชนต่อการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรม

3. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและจัดหมวดหมู่ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มแบบเจาะจง และการสนทนากลุ่ม การวิจัยเชิงปริมาณเป็นสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุแบบปกติ กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

4. การดำเนินการวิจัย

4.1 การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเยาวชน การเสริมพลังอำนาจ และการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรม

4.2 คณะผู้วิจัยวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมพลังอำนาจ และรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจของเยาวชนต่อการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรม เพื่อนำผลจากการศึกษาในขั้นนี้ร่างเป็นรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจของเยาวชนต่อการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรม

4.3 นำเสนอองค์ประกอบการเสริมพลังอำนาจปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมพลังอำนาจ และรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจของเยาวชน โดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่มแก่เยาวชนที่อาศัยภายในเขตเกาะเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา บุคลากรทางการศึกษา และตัวแทนของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

4.4 นำข้อมูลที่ได้จากการจัดสนทนากลุ่ม มาสังเคราะห์เนื้อหาประเด็นที่จะใช้สร้างแบบสอบถาม เพื่อตรวจสอบรูปแบบที่เหมาะสมของรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจของเยาวชนโดยแจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชนที่อาศัยภายในเขตเกาะเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่มตามระดับของสถานศึกษา

4.5 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างพลังอำนาจของเยาวชนต่อการอนุรักษ์แหล่ง

ท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรม ฯ และนำผลที่ได้รับมาพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจของเยาวชนต่อการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ และจัดกลุ่มสนทนาเพื่อนำเสนอผลที่ได้รับจากแบบสอบถามเพื่อถอดบทเรียนและพัฒนาเป็นรูปแบบการเสริมพลังอำนาจของเยาวชนต่อการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ ที่สมบูรณ์

สรุปผลการวิจัย

1. องค์ประกอบการเสริมพลังอำนาจของเยาวชนฯ จากการสนทนากลุ่ม มีดังนี้

1.1 ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง เป็นการที่เยาวชนมีความรู้สึกเห็นคุณค่าของตนเองหรือมีความภาคภูมิใจในตนเอง รวมทั้งการมีความเชื่อมั่นในตนเอง

1.2 การให้อิสระทางความคิด เป็นการที่เยาวชนสามารถคิด ตัดสินใจ กระทำในสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างอิสระ แต่ต้องไม่ละเมิดกฎระเบียบต่าง ๆ ของสังคม

1.3 การสร้างความเป็นหุ้นส่วน เป็นการที่เยาวชนมีความรู้สึกว่าตนเองเป็นเจ้าของอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา ร่วมกับบุคคลอื่น ๆ ในพื้นที่

1.4 การมีส่วนร่วม เป็นการที่เยาวชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยแรงจูงใจปัจจัยการสนับสนุนทางสังคม และความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยแรงจูงใจ

ข้อที่	ปัจจัยแรงจูงใจ	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ท่านต้องการมีส่วนร่วมอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ	4.04	.701	มาก
2	ท่านรู้สึกภูมิใจเมื่อได้มีส่วนร่วมอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ	4.21	.657	มาก
3	ท่านเห็นว่าการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ มีความสำคัญ	4.47	.613	มาก
4	การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ ทำให้ท่านได้รับการชื่นชมจากผู้อื่น	4.12	.748	มาก
5	การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ ทำให้ท่านทันกระแสการอนุรักษ์ในปัจจุบัน	4.00	.797	มาก
6	ท่านมีความเชื่อมั่นว่ามีความสามารถในการร่วมอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ	4.02	.754	มาก
7	ท่านมีประสบการณ์ในการร่วมอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ	3.59	.955	มาก
8	การร่วมอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ ทำให้ท่านสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปแนะนำกับผู้อื่นได้	3.96	.790	มาก
รวม		4.05	.751	มาก

จากตารางที่ 1 ปัจจัยแรงจูงใจภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$ และ $S.D. = .751$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ มีความสำคัญ ($\bar{X} = 4.47$ และ

$S.D. = .613$) รองลงมา ความรู้สึกภูมิใจเมื่อได้มีส่วนร่วมอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ ($\bar{X} = 4.21$ และ $S.D. = .657$) และการมีประสบการณ์ในการร่วมอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ ($\bar{X} = 3.59$ และ $S.D. = .955$)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการสนับสนุนทางสังคม

ข้อที่	ปัจจัยการสนับสนุนทางสังคม	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ครอบครัวพาท่านไปเที่ยวแหล่งโบราณสถานต่าง ๆ เช่น วัด พิพิธภัณฑน์ เป็นต้น	3.91	.804	มาก
2	ครอบครัวสนับสนุนให้ท่านเข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรม	3.84	.815	มาก
3	สถานศึกษาของท่านมีกิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรม	3.97	.829	มาก
4	อาจารย์ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรม	3.89	.851	มาก
5	ชุมชนของท่านให้ความเอาใจใส่ในการช่วยอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรม	3.64	.900	มาก
6	ชุมชนของท่านส่งเสริมให้เยาวชนร่วมกันอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรม	3.68	.919	มาก
7	จังหวัดประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมเสมอ	3.94	.837	มาก
8	ท่านได้รับข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมจากสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ โซเชียลเน็ตเวิร์ค	4.05	.850	มาก
รวม		3.87	.851	มาก

จากตารางที่ 2 ปัจจัยการสนับสนุนทางสังคม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$ และ S.D. = .851) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับ

แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรม จากสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ โซเชียลเน็ตเวิร์ค ($\bar{X} = 4.05$ และ S.D. = .850) และชุมชนให้ความเอาใจใส่ในการช่วยอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.64$ และ S.D. = .900)

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์คะแนนความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลก

ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลก	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลก	9.50	.882	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลก อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 9.50$ และ $S.D. = .882$)

3. สภาพการเสริมสร้างพลังอำนาจของเยาวชนต่อการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$ และ $S.D. = .085$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้งหมด 3 ด้าน เรียงตามลำดับการเสริมพลังอำนาจ จากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการสนับสนุน ($\bar{X} = 3.88$ และ $S.D. = .845$) อยู่ในระดับมาก รองลงมา ด้านการสร้างความคิด ($\bar{X} = 3.82$ และ $S.D. = .825$) อยู่ในระดับมาก และด้านการเสริมแรงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$ และ $S.D. = .907$)

4. ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบปกติในการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบปกติต้องมีการทดสอบความเป็นอิสระต่อกันของตัวแปรอิสระเนื่องจากตัวแปรอิสระแต่ละตัวต้องเป็นอิสระจากกันและกัน สำหรับตัวแปรอิสระทั้งหมดในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แรงจูงใจ การสนับสนุนทางสังคม และความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลก ผู้วิจัยได้นำตัวแปรอิสระทั้งหมดไปทดสอบความสัมพันธ์กันเองพบว่า

ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ แรงจูงใจ การสนับสนุนทางสังคม และความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลก พบว่า ไม่มีตัวแปรใดเลยที่มีค่าความสัมพันธ์เกิน .08 จึงสามารถนำตัวแปรอิสระทั้งหมดไปวิเคราะห์หาค่าปรกติได้

แบบจำลองการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบปกติ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างพลังอำนาจของเยาวชนต่อการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรม

$$EMPO = b_0 + b_1 MOTI + b_2 SUPP + b_3 KOWL$$

ในที่นี้

EMPO = การเสริมสร้างพลังอำนาจของเยาวชนต่อการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรม

MOTI = แรงจูงใจ

SUPP = การสนับสนุนทางสังคม

KOWL = ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลก

b_0 = ค่าคงที่ (constant) หรือจุดเริ่มต้น (origin) หรือจุดตัด

b_1 = ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย
(regression coefficient)
หรือค่าความลาดชัน (slope)

ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบปกติ

$$\begin{aligned} \text{EMPO} = & 1.205 + .396 \text{ MOTI} \\ & + .405 \text{ SUPP} - .057 \text{ KOWL} \\ & (4.468) (5.768) (7.898) \\ & (-3.726) \end{aligned}$$

$$R = .606, R^2 = .367, \text{SEE} = .55353,$$

$$F = 72.670, \text{Sig.} = .000$$

หมายเหตุ: ในวงเล็บคือ ค่าของ t

ผลจากการวิเคราะห์พบว่าแรงจูงใจ การสนับสนุนทางสังคม และความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลก สามารถอธิบายการผันแปรของการเสริมสร้างพลังอำนาจของเยาวชนต่อการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ ได้ร้อยละ 36.7

5. รูปแบบการเสริมพลังอำนาจของเยาวชนเพื่อการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรม มีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่

- 1) ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง คือ ความรู้สึกที่เยาวชนรับรู้ว่าตนเองมีคุณค่า นำไปสู่ความเชื่อมั่นในตนเอง การยอมรับนับถือตนเองว่ามีความสามารถในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรม
- 2) การให้อิสระทางความคิด คือ การเปิดกว้างให้เยาวชนได้แสดงความคิดเห็นหรือแสดงออกอย่างสอดคล้องกับความรู้ความสามารถที่พัฒนาไปตามวัย
- 3) การสร้างความเป็นหุ้นส่วนคือการที่ประชาชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของอุทยานประวัติศาสตร์

พระนครศรีอยุธยาด้วยกัน และ 4) การมีส่วนร่วม คือการที่เยาวชนมีส่วนร่วมในกระบวนการอนุรักษ์ฯ ทั้งในด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ และการสร้างรูปแบบกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ต่าง ๆ

5.1 สถานศึกษามีแผนการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการเรื่องการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรม อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาในทุกระดับ

5.1.1 ระดับปฐมวัยควรมีการพัฒนาการด้านสังคมที่ให้แก่อนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุ เพื่อที่จะปลูกฝังความรักและภาคภูมิใจในความเป็นวัฒนธรรมของตนเอง โดยควรกำหนดให้เรื่องโบราณสถานและโบราณวัตถุเป็นหน่วยการเรียนรู้ประจำสัปดาห์ มีการจัดทำป้ายนิเทศ มุมประสบการณ์ และสื่อมัลติมีเดีย และการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับโบราณสถานและโบราณวัตถุจากการจัดกิจกรรมในท้องถิ่น เช่น งานอุทยานมรดกโลก

5.1.2 ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาควรมีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องการอนุรักษ์โบราณสถานโบราณวัตถุ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมทั้งควรมีการบูรณาการการอนุรักษ์ให้สอดคล้องกับ 8 สาระการเรียนรู้ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ให้นักเรียนศึกษาเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพในเขตอุทยานประวัติศาสตร์หรือการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในเขตอุทยานประวัติศาสตร์

5.1.3 ระดับอาชีวศึกษาควรบูรณาการเรื่องการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ ในรายวิชาต่าง ๆ เช่น การผลิตสิ่งประดิษฐ์ที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ฯ

5.1.4 ระดับอุดมศึกษาควรมุ่งจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมบริการวิชาการแก่สังคมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ฯ ที่เป็นการลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกทางสังคม มีความรับผิดชอบ และเป็นพลเมืองที่ดีในสังคม

5.2 การสร้างเครือข่ายโซเชียลเน็ตเวิร์ค ของเยาวชนเพื่อร่วมกันอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นช่องทางการสื่อสารที่น่าเสนอเรื่องราวสถานการณ์ในพื้นที่ ปัญหาที่เกิดขึ้น หรือการพัฒนาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่

5.3 สถานศึกษาสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน โดยจัดกิจกรรม ดังนี้

5.3.1 การจัดโครงการอบรมมัคคุเทศก์น้อยแก่เยาวชน

5.3.2 การจัดโครงการเพื่อประกวดกิจกรรมการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ ในงานมรดกโลก

5.3.3 การจัดโครงการ big cleaning day ในอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา

5.3.4 การจัดโครงการค่ายเยาวชนอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ

5.3.5 การจัดโครงการแฟนพันธุ์แท้ของเยาวชน “อยุธยา มรดกโลก”

5.4 การแต่งตั้งคณะกรรมการเยาวชนของจังหวัดในการดำเนินการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรม

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบการเสริมพลังอำนาจของเยาวชนเพื่อการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรม ได้แก่ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง การให้อิสระทางความคิด การสร้างความเป็นหุ้นส่วน และการมีส่วนร่วม ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง เป็นค่านิยมหรือความรู้สึกดีที่บุคคลมีต่อตนเอง ความรู้สึกที่เยาวชนรับรู้ว่าคุณค่า มีความสามารถ มีประโยชน์ต่อสังคม นำไปสู่ความเชื่อมั่นในตนเอง และการยอมรับนับถือตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นสิ่งสำคัญ ส่งผลต่อการเสริมพลังอำนาจแก่เยาวชน การที่เยาวชนเห็นคุณค่าในตนเองทำให้เยาวชนมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง มีความท้าทายกล้าทดลอง หรือทำสิ่งใหม่ที่ตนเองสนใจ ดังนั้นเมื่อมีการเสริมพลังอำนาจเกี่ยวกับการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ แก่เยาวชนที่เห็นคุณค่าในตนเอง เยาวชนเหล่านี้จะเกิดแรงบันดาลใจที่จะต้องการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดประโยชน์และเชื่อมั่นว่าตนเองทำได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ มิ่งขวัญ คงเจริญ (Kongjareon, 2017) ที่พบว่ารูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจชุมชนเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกของความเป็นพลเมืองดีในวิถีชีวิตประชาธิปไตย คือ ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเอง

การให้อิสระทางความคิด หมายถึง การเปิดโอกาสให้เยาวชนได้คิด ได้แสดงความคิดเห็น และมองเห็นปัญหาที่มีอยู่เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ เพื่อนำไปสู่การเกิดความคิดที่จะต้องแก้ไขหรือพัฒนาให้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น การให้อิสระทางความคิดเป็นองค์ประกอบการเสริมพลังอำนาจของเยาวชนเพื่อการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธีรพร ทองปัญญา (Tongpanya, 2014) ที่พบว่า กระบวนการเสริมพลังอำนาจเพื่อสร้างจิตสำนึกในการพัฒนาชุมชนของเยาวชนต้องประกอบด้วย การสร้างความไว้วางใจ การกระตุ้น-ให้กำลังใจ การให้อิสระทางความคิด และการติดตาม-ให้คำปรึกษา การสร้างความเป็นหุ้นส่วน หมายถึง การที่บุคคลหรือองค์กรได้เข้าร่วมกันดำเนินกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งเริ่มตั้งแต่ความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วม การลงทุนร่วม การแบ่งบทบาทหน้าที่ในการแสดง การแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนการร่วมกันรับผิดชอบต่อสิ่งที่เกิดขึ้น (Kenaphoom, 2016) การสร้างความเป็นหุ้นส่วนเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการเสริมพลังอำนาจของเยาวชนเพื่อการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ เนื่องจากการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ ที่ประสบความสำเร็จไม่ได้เกิดขึ้นจากหน่วยงานในหน่วยงานหนึ่ง หรือกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งตามลำพัง แต่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต้องประสานความร่วมมือกัน ทำงานร่วมกันในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ

ให้อยู่อย่างยั่งยืน ซึ่งมีลักษณะเป็นการสร้างความเป็นหุ้นส่วน ทั้งนี้หลักการทำงานของความเป็นหุ้นส่วนประกอบด้วยการให้ประชาชนได้คิด ได้แสดงความคิดเห็น และลงมือปฏิบัติในพื้นที่ ทุกฝ่ายประสานความร่วมมือกันและมีระบบการบริหารจัดการที่ดี

การมีส่วนร่วมเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการเสริมพลังอำนาจของเยาวชนเพื่อการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ ทั้งนี้แนวคิดการเสริมพลังอำนาจเป็นแนวคิดในแนวประชาธิปไตยที่เน้นการกระจายอำนาจสู่บุคคล หลักการสำคัญของการเสริมสร้างพลังอำนาจคือเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Thammathikul, 2015) การมีส่วนร่วมในที่นี้จึงหมายถึง การเข้าร่วมของเยาวชนอย่างสมัครใจ ในการคิด ตัดสินใจ ลงมือปฏิบัติ และประเมินผลเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ ทั้งนี้การมีส่วนร่วมเป็นให้ออกาสบุคคลได้ร่วมกันประเมินสถานการณ์และร่วมตัดสินใจแก้ไขปัญหาเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาอย่างยั่งยืน การเสริมสร้างอำนาจแก่เยาวชนควรต้องให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจ สร้างการมีส่วนร่วมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ มิ่งขวัญ คงเจริญ (Kongjareon, 2017) ที่พบว่า รูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจชุมชนเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกของความเป็นพลเมืองดีในวิถีชีวิตประชาธิปไตยของชุมชนเมืองประกอบสำคัญคือการมีส่วนร่วมชุมชน และสังคม ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม ความสามารถร่วมทำงานกับผู้อื่นได้ รวมทั้งการศึกษาของ

ภัทราธิษฐ์ ศุภกิจโกศล และคณะ (Supakitgosol et al., 2011) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกกรณีอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา และอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย-กำแพงเพชร มีข้อเสนอแนะว่า ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือให้คำปรึกษา และสนับสนุนให้มีการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งท่องเที่ยว ภาครัฐต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชน ภาคเอกชน และทุกภาคส่วน เข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจัง เพื่อเกิดการบูรณาการร่วมกันในพื้นที่แหล่งมรดกโลก ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างพลังอำนาจของเยาวชนต่อการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ พบว่าแรงจูงใจ การสนับสนุนทางสังคม และความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกฯ สามารถอธิบายการผันแปรของการเสริมสร้างพลังอำนาจของเยาวชนต่อการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ ได้ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า แรงจูงใจสามารถอธิบายการผันแปรของการเสริมสร้างพลังอำนาจของเยาวชนต่อการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ ได้ แรงจูงใจ หมายถึง การใช้ปัจจัยต่าง ๆ เพื่อเป็นสิ่งเร้าให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกไปในการทำกิจกรรมต่าง ๆ นั้นหากเยาวชนมีแรงจูงใจกระตุ้น ย่อมทำให้เกิดความทุ่มเท เสียสละ มีกำลังใจ กำลังใจในการปฏิบัติ เพื่อจะทำให้กิจกรรมเหล่านั้นบรรลุผล เช่นเดียวกันหากเยาวชนมีแรงจูงใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว

มรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ ย่อมส่งผลในทางบวกต่อการเสริมพลังอำนาจ สอดคล้องกับการวิจัยของ วรณิกา สันป่าแก้ว และ ชื่นชนก ไควนัท (Sanpakeaw & Kovin, 2014) พบว่า ปัจจัยภายนอกในการสร้างจิตสำนึกแก่เยาวชน ได้แก่ โอกาสและการเข้าถึง แรงจูงใจ งบประมาณ นโยบายตัวอย่าง การมีส่วนร่วม เวลา การบริหารของหน่วยงาน การพัฒนาบุคลากรและการจัดการเรียนรู้

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า การสนับสนุนทางสังคมสามารถอธิบายการผันแปรของการเสริมสร้างพลังอำนาจของเยาวชนต่อการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ ได้ เนื่องจากอิทธิพลของสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของเยาวชน ทั้งจากครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน และจังหวัดที่สนับสนุนให้เยาวชนได้ร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ จะทำให้เยาวชนเกิดความมั่นใจในสิ่งที่ตนเองปฏิบัติว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อธิ ธรรมคุณ (Tannathummakhun, 2013) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อเพื่อธำรงรักษาวัฒนธรรมโบราณสถานมรดกโลกของนักเรียนมัธยมปลาย โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย พบว่าการรับรู้ความสามารถของตนเอง การสนับสนุนทางสังคม และความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมโบราณสถานมรดกโลกสามารถร่วมกันพยากรณ์ความเชื่อเพื่อธำรงรักษาวัฒนธรรมโบราณสถานมรดกโลกได้ และขวัญจิตร โกพลรัตน์ (Kopolrat, 2012) ได้อธิบายปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมพลังอำนาจแก่บุคคลไว้ว่า

คือการสนับสนุนทางสังคม จากหลาย ๆ แหล่ง เช่น บุคคลสำคัญในชีวิต ญาติ เพื่อนสนิท ครูในโรงเรียน ซึ่งมีส่วนสนับสนุนให้ความรู้คำแนะนำให้กำลังใจ

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ สามารถอธิบายการผันแปรของการเสริมสร้างพลังอำนาจของเยาวชนต่อการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ ได้ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าเยาวชนที่มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ สูงกว่ามีแนวโน้มที่จะเสริมพลังอำนาจได้ดีกว่าเยาวชนที่มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ น้อยกว่า สอดคล้องกับการศึกษาของ สุวคนธ์ ภาคีไวย (Phakeewai, 2010) ศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมการอนุรักษ์ของเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมค่ายอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในอุทยานแห่งชาติ: กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน” พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์ขณะเข้าร่วมกิจกรรมค่ายอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ปัจจัยความรู้เกี่ยวกับอนุรักษ์เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุด

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ควรสร้างแรงจูงใจแก่เยาวชนในการมีส่วนร่วมในอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ ในรูปแบบต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับความสนใจของเยาวชนในแต่ละช่วงวัย นำไปสู่ความรู้สึกรู้สึกต้องการที่จะแก้ปัญหาหรือเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง

2. สถานศึกษาควรบูรณาการเรื่องการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ ในรายวิชาต่าง ๆ ในทุกระดับชั้น

3. สถานศึกษาควรร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จัดกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการส่งเสริมการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ แก่เยาวชนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

4. สถานศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องควรเปิดโอกาสให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และร่วมจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งผลให้เกิดกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางวัฒนธรรมฯ

REFERENCES

- Kenaphoom, S. (2016). Political decision on the democratic way of life: concept and forms. *Humanities & Social Sciences*. 33 (2), 89-119. (in Thai)
- Kongjareon, M. (2017). Development of a community empowerment model for the promotion of democratic and civic conscience. *Journal of Education*. 18(2), 110-127. (in Thai)
- Kopolrat, K. (2012). School-based empowerment to develop smoking prevention project adolescents. Master of nursing science, Khon Kaen University. (in Thai)

- Phakeewai, S. (2010). Conservation behavior of youth participating in natural resource and environmental conservation camp in national park: a case study of Kaenkrachan national park. (2010). Master of Science Program in Parks, Recreation, and Tourism, Kasetsart University. (in Thai)
- Sanpakeaw, W. & Kovin, C. (2014). Guidelines for the promotion of youth energy conservation consciousness. OJED. 9(2), 462-475. (in Thai)
- Supakitgosol, P. et al. (2011). The participation communities in managing the world heritage sites: case study of Pranakaornsri ayuthaya Historical Park and Sukothai Srisushanalai Kampanget Historical Park. Suan Dusit Rajabhat University. (in Thai)
- Takulthongjaroen, P.M. (2014). The awareness of cultural Heritage conservation through the participation process: a case study of Saladaeng Nua Village, Chiang Rak Noi. M.Arch. (Interior Architecture), Bangkok University. (in Thai)
- Thammathikul, A. (2015). The development an elderly empowerment model develops community. Doctor of the philosophy program in development education, Foundation Graduate School, Silapakorn University. (in Thai)
- The Fine Arts Department. (1985). The rule of Department of Fine Arts concerning ancient monuments conservation B.E. 2518. (in Thai)
- The Fine Arts Department. (2018). Ayutthaya Historical Park. Retrieved June 3, 2018, from <http://www.finearts.go.th/parameters/ความรู้ทั่วไป/อุทยานประวัติศาสตร์/item/อุทยานประวัติศาสตร์-พระนครศรีอยุธยา.html> (in Thai)
- Thongpanya, T. (2014). A participatory empowerment process for raising youth's consciousness in Community development. Doctor of philosophy (human and community resource development). Kasetsart University. (in Thai)
-